

Martin Luther King, una herència d'or

El passat 28 d'agost va fer quaranta anys del famós discurs de Martin Luther King jr. davant una multitud a Washington en defensa dels drets dels afroamericans. De nou s'ha tornat a commemorar l'efemèride, que ha coincidit amb la polèmica subhasta de l'arxiu de King.

L'estiu del 1963 va ser crucial en la lluita per la igualtat dels ciutadans dels EUA. El moviment pels drets civils va convocar una gran manifestació a Washington el 28 d'agost, en què el reverend Martin Luther King jr. va dir el seu famós discurs, recordat com "Tinc un somni". King, que s'havia inspirat en Gandhi en la seva lluita no violenta, va tenir un impacte brutal als EUA, però també fora del país, i en són exemples directes tant la lluita dels negres a la Sud-àfrica de l'*apartheid* com també les marxes per la igualtat a Irlanda del Nord.

King posava en contradicció el president, John Fitzgerald Kennedy, que viatjava a Europa per demanar llibertat als soviètics, però en canvi no feia res per les llibertats dels negres d'Alabama. De fet, Kennedy havia de lluitar dins del seu propi partit per combatre els contraris a la igualtat, i per no alterar-los fins i tot havia intentat aturar la manifestació. Però no ho va aconseguir.

Aquell dia 250.000 persones, entre les quals hi havia Sammy Davies jr., Sidney Poitier, Mahalia Jackson, però també Charlton Heston i Marlon Brando, van escoltar el somni de King. Diuen que la policia tenia la mà a l'endoll dels altaveus per desconnectar-los si els discursos incitaven a la violència. És cert que tenien el control del so, però perquè els organitzadors havien patit, poques hores abans de l'inici de l'acte, un sabotatge al seu equip de veu, i havien reclamat a Bobby Kennedy que els proporcionés el de les forces de l'ordre. Així va ser. Kennedy, com bona part dels blancs de Was-

hington, tenia una por terrible al que pogués passar (més o menys la mateixa por que retrata Michael Moore a *Bowling for Columbine*), i per això van sortir 19.000 soldats al carrer. Però no va passar res. Bé, sí, van detenir quatre persones, tots blancs.

Després els fets es van accelerar. El 1964 King rebia el premi Nobel de la Pau, i un any després el president Lyndon Johnson signava la llei dels drets civils. King, però, fou assassinat per James Earl Ray el 1968, i amb ell s'enfonsà, com a mínim momentàniament, la creença en els mètodes de la no violència. No en va començar aleshores l'apogeu dels Panteres Negres.

King, màrtir de la lluita per la igualtat, ha quedat des de llavors com una de les figures clau de la història del segle XX als EUA. Això, però, contrasta amb l'actitud que tenen els seus hereus amb el llegat de King. Des del 1963 que vídua i fills controlen aferrissadament tot el que es reproduïx en qualsevol suport que tingui relació amb el seu marit o pare.

El 1993 van denunciar el diari *USA Today* per haver publicat sense permís el discurs sencer del "somni", i un any després la CBS per haver usat fragments d'aquell discurs, tot i que havien estat enregistrats amb les pròpies càmeres de la cadena televisiva. I és que tothom que vol usar la imatge o les paraules de King, ja sigui per fer imants de nevera o reproduir discursos a diaris o llibres o espots publicitaris, ha de passar per la caixa dels hereus.

Un d'aquests acords el van establir el 1997 amb l'aleshores Time Warner per a

fer llibres, CD i webs amb els escrits i discursos de King, a canvi de 10 milions de dòlars.

La darrera i més sonada, però, ha estat la posada a subhasta de l'arxiu de Martin Luther King. 7.000 documents i objectes que es venen en bloc i que van estar en exposició fins el passat 8 de setembre a les instal·lacions que l'empresa Sotheby's té a Nova York. Entre aquest material, que han valorat en 30 milions de dòlars, hi ha un esbós anotat del discurs del "somni" (amb el títol original: "Normalitat: mai més"); les cartes dirigides a la seva esposa, Coretta Scott King, durant el temps que van festejar; discursos, sermons i llibres amb comentaris manuscrits de King; una llibreta de notes del Seminari Teològic Crozer, on curiosament hi ha registrat que en oratòria va obtenir un aprovat just; un esborrany del discurs que va fer el 1964 quan va rebre el premi Nobel de la pau; un exemplar de *Playboy* amb una entrevista seva i que té anotacions i correccions fetes a mà de King; notes personals escrites després de l'assassinat de Kennedy el 22 de novembre del 1963; la invitació al funeral de Kennedy; els documents que duia el dia que el van assassinar a ell el 1968; llibres sobre Gandhi; així com correspondència amb Richard Nixon i John Steinbeck, entre altres.

Tinc un Somni, S.A. Part d'aquesta documentació, generada entre 1948 i 1968, ja es coneixia, però molt material és inèdit ja que fins ara havia romàs al soterrani de la casa de la vídua, la casa dels King de tota la vida, a Atlanta. Per David Redden, vicepresident de Sotheby's, "és un dels arxius no presidencials més importants del segle XX". La intenció de l'empresa de subhastes i de la família és que el comprador sigui una universitat o un museu o una biblioteca, que tingui els mitjans per a posar-ho a disposició del públic. Això sí, el copyright de tot continuaria a mans dels hereus.

No és la primera vegada que els King intenten l'operació. L'any 1999 van intentar vendre l'arxiu a la Biblioteca del Congrés per 20 milions de dòlars. I de fet el Senat estava dispost a pagar-ho, però a la Cambra de Representants van rebutjar-ho, bàsicament perquè els drets

Martin Luther King Jr., el 28 d'agost del 1963, quan s'adreçà a les 250.000 persones que s'havien congregat al Lincoln Memorial de Washington per explicar-los el seu somni.

continuaven en mans dels King i a més podia crear un mal precedent per a futures donacions a la Biblioteca del Congrés.

Aquesta actitud ha estat criticada no sols per sectors conservadors nord-americans, sinó també per antics col·laboradors de King. Fa uns dies el diari britànic *The Independent* es feia ressò del que deia l'editorialista Cynthia Tucker al diari de la ciutat natal de King, l'*Atlanta Journal Constitution*: "Aquests dies és cada cop més difícil recordar que la família King va ser tinguda en gran estima. Ara són en gran part coneguts pel seu implacable afany d'aconseguir beneficis [...] els hereus han convertit el llegat del Doctor King en una empresa rendible: Tinc un Somni SA." El diari cita altres crítics amb la gestió de l'arxiu, que de fet no estan tan en contra que la família faci

diners a costa de la memòria del pare i marit, sinó de l'agressiva actitud que tenen contra tot aquell que vol reproduir quelcom lligat al líder del moviment dels drets civils.

En defensa pròpia, els King asseguren que no tenen els recursos per fer-se càrrec de l'arxiu en les condicions que voldrien, i que per això ara el posen a subhasta. En aquest sentit, *The Independent* recordava que King va dedicar els 54.000 dòlars del premi Nobel de 1964 a obres de caritat, en comptes de destinar-los a l'educació dels seus fills, com diu el diari que hauria volgut la seva dona. Sigui com sigui, el cas és que si s'arriba a fer la subhasta, els hereus ja no podran dir que els deixà amb una mà davant i l'altra al darrere.

Oriol Cortacans